

Una crònica visual de l'art

La Fontana d'Or reuneix els gravats de la col·lecció de Vicenç Furió que il·lustren el món de l'artista dels segles XVI al XIX

EVA VÀZQUEZ / Girona

● L'historiador de l'art Vicenç Furió ha seleccionat de la seva col·lecció de gravats, una de les més excepcionals en mans privades de l'Estat espanyol, vuitanta es-

tampes d'entre el segle XVI i mitjan del XIX en què el motiu representat és l'art mateix, el món dels marxants i mecenes, el de les acadèmies i tallers, el de les subhastes i els salons, el de l'artista a la sole-

dat del taller, amb les seves aspiracions i somnis, i la seva fúria satírica. Signats per noms indiscutibles com ara Goya, Rembrandt o Hogarth, aquest conjunt de gravats «rars de trobar i de veure» que en bo-

na part s'exposen per primer cop a l'Estat, es poden observar ara amb tot detall, fins al 12 de juliol, a la Fontana d'Or de Girona, sota el títol *La imatge de l'artista. Gravats antics sobre el món de l'art*.

Quan encara no existia la fotografia, la representació del món circulava per mitjà d'estampes. Era un suport molt més barat i manejable que la pintura, i presentava l'avantatge respecte del dibuix de no tenir-se per res de tan precisió i únic que no pogués ser duplicat i multiplicat perquè la còpia viatgés en carpetes o àlbums de mà en mà. Entre aquestes imatges que avui proporcionen informacions privilegiades sobre la vida remota —els continents acabats de descobrir, els rudiments de l'aritmètica i la geometria, la caiguda dels governs, els minúsculs i variadíssims avatars de la vida quotidiana—, n'hi ha unes quantes que recreen l'ambient artístic de cada època, l'aparició de les primeres grans exposicions públiques, les extenuants sessions amb model nu de les acadèmies, les disputes conceptuals a propòsit de la jerarquia de les arts, les rivalitats entre col·leccionistes, marxants i pintors, l'emergència del públic, la funció de mecenate de les institucions, el treball solitari als tallers, les aspiracions, els fracas-

El deliciós *Lost and found* de James Scott, i al costat, dos gravats de W. Powell Frith (que encobreix un retrat d'Oscar Wilde) i William Pether. / PERE DURAN

sos, les disputes i la burla roent. En cada una d'elles, hi ha continguda una porció poderosament visual,

salvada de l'evanescència de les conjectures i el pas del temps, dels «origens del nostre món de l'art»,

va comentar ahir Vicenç Furió en la presentació de *La imatge de l'artista*, que ha estat possible gràcies a la valuosa col·lecció de gravats antics que ha anat reunint al llarg de més de quinze anys a cases de subhastes de tot Europa.

Aquesta és, de fet, una exposició molt europea, de vocació irrevocablement internacional, va aclarir Furió, perquè és a Anglaterra, França o els Països Baixos on es concentren els millors exemplars d'aquesta disciplina artística encara avui poc considerada. En comparació amb aquests països, la tradició del gravat a l'Estat espanyol és força escassa i, encara que potser és una exageració afirmar que abans de Goya no va existir a la península cap interès pel gravat i que en tot cas no es va recuperar fins a l'aparició de Picasso, com asseguren alguns experts, Furió convé que certament, abans de Goya, és a dir, fins al segle XVIII, ben poca atenció va merèixer aquesta matèria a casa nostra. Els vuitanta gra-

vats que ha seleccionat per a la mostra de la Fontana d'Or daten d'entre el segle XVI i principis del XIX i constitueixen, per la seva qualitat i la seva temàtica, no gaire comuna, una col·lecció extraordinària —de Goya mateix, només es coneix una estampa que al·ludeixi explícitament a les arts visuals, va dir Furió, i està present a Girona—. Per subratllar-ho, el comissari va comentar que a la Biblioteca Nacional de Madrid, on es concentra el fons de gravats més important de l'Estat, només hi ha catalogats una quarta part, és a dir, una vintena, dels vuitanta que ha pogut reunir Furió a l'exposició gironina, i al gabinet d'estampes del British Museum de Londres, que té documentats en dotze volums els preuadíssims gravats satírics de tradició anglesa, no saben ni que existeixen la mitja dotzena que s'exhibeixen per primer cop a la Fontana, de Thomas Rowlandson, James Gillray o James Wilson, amb un punyent retrat satíric d'un grup de con-

noisseurs en una subhasta d'art, representats amb rostres tan grotescos i fins monstruosos que abolixen a l'instant tot refinament o intel·ligència. Tot i remarcar l'interès sociològic del motiu escollit, Furió va insistir que cap d'aquests gravats —per més que en alguns casos s'hi assemblin de manera prodigiosa— s'han d'interpretar com a «fotografies» fidedignes d'episodis històrics de l'art del passat, sinó com a evocacions, recreacions de com es relacionava l'artista amb el seu entorn social i professional, com van organitzar-se els primers salons, qui col·leccionava les obres, com ingressaven al mercat. Alguns dels autors són prou reconeguts perquè no els calgui presentació, com ara Rembrandt, Hogarth, Daumier o Goya, passant per Watteau o Dürer, de qui s'exposa l'icònic *Malenconia*, però Furió va voler reivindicar alguns gravadors molt menys coneguts i de qualitats exquisides, com ara Pietro Testa o Gilles Demarteau.